

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ
КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)

КНП «ОСВІТНЯ АГЕНЦІЯ МІСТА КИЄВА»
UE "KYIV EDUCATIONAL AGENCY"

АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА

за результатами незалежного освітнього аудиту

КОМПЕТЕНЦІЯ "УМІННЯ ВЧИТИСЯ"
– умова і результат якісної освіти

ВСТУП

Вчити можна тільки того, чого сам навчений.

Ш.О. Амонашвілі

Усі освітні системи мають пристосовуватися до нових реалій ХХІ ст., що коротко можна схарактеризувати як перехід країн до суспільства знань, або інформаційного, де основу економіки становлять не матеріальні товари і послуги, а знання й уміння, особистісна позиції людини, її відповідальність за себе.

Модернізація сучасної школи передбачає орієнтацію освіти не лише на засвоєння учнем певної суми знань, формування вмінь, але й на всебічний розвиток його особистості. За вимогами часу школа покликана формувати цілісну систему універсальних знань, умінь і навичок, а також досвід самостійної діяльності й особистої відповідальності учнів, іншими словами – ключові компетенції, які визначають сучасну якість змісту освіти.

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року чітко визначене ключове завдання освіти у ХХІ столітті – розвиток мислення, орієнтованого на майбутнє.

Загальні навчальні компетенції – це особистісна характеристика, якої особа набуває в результаті діяльності впродовж життя й навчання (формального й неформального) і яка визначає її спроможність набувати й удосконалювати індивідуальну систему знань, умінь, навичок і цінностей, застосовувати її для вирішення особистісно й суспільно значущих проблем відповідно до загальноприйнятої системи цінностей в умовах життя в суспільстві сталого розвитку.

Найкращим способом досягнення цієї дуже складної й необхідної мети є навчання протягом життя, але щоб це стало можливим, людина має спиратися на власний позитивний досвід самостійного навчання. Саме в контексті цих вихідних позицій розглядається і вміння вчитися як ключова компетентність шкільної освіти. Здатність вчитися самостійно – це складне, інтегроване уміння, яке формується школою.

Справжня революція у навчанні відбувається не лише у змісті шкільної системи, вона полягає у тому, як учитися, як думати, які методи буде застосовувати людина для розв'язання будь-якого завдання. Лейтмотивом має стати установка: «Навчити не можна, можна навчатися».

Учень 10 класу – наступного року випускник загальноосвітньої школи, потенційний студент, якому незабаром необхідно буде працювати зі складними текстами, сприймати, аналізувати й переосмислювати значні масиви різномірної інформації, читати й аналізувати різні за своєю специфікою тексти. Якщо в учня на кінець 11 класу не сформувано стійких навичок читання й аналізу, то він не зможе в майбутньому успішно засвоювати професійну програму вишу.

Мета освіти змінилася, тепер акцент робиться не на зборі інформації та її запам'ятовуванні, а на знаходженні інформації та її використанні. Можливість оцінювати, розуміти і реагувати на всі види інформації має велике значення для життя й участі людини у суспільстві. Навички читання мають велике значення для академічної успішності учнів старшої школи, є основою для досягнень у різноманітних предметних галузях.

Читацька грамотність передбачає здатність людини до розуміння змісту різноманітних текстів, використання отриманої з текстів інформації в житті і рефлексії. Ці здатності необхідні для того, щоб досягти людині власних цілей, розвивати свій освітній потенціал, метакомунікативні компетенції.

На виконання наказу Департаменту освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 25 жовтня 2017 року № 1000 «Про організацію та проведення моніторингового дослідження «Компетенція "уміння вчитися" – умова і результат якісної освіти» 14 листопада ОСВІТНЬОЮ АГЕНЦІЄЮ МІСТА КИЄВА проведено моніторинг, метою якого було проаналізувати рівень сформованості читацької грамотності як основи для формування уміння вчитися упродовж життя.

Концепція дослідження. Під час дослідження оцінювався рівень сформованості у десятикласників уміння працювати з текстом як з джерелом інформації, уважно й скрупульозно аналізувати його зміст, структуру тощо. Усі тестові завдання стосувалися лише тієї інформації, яку викладено в тексті, і не вимагали ніяких додаткових знань стосовно актуалізованої теми. Тож висновки стосовно правильної відповіді на те чи те тестове завдання необхідно було ґрунтувати тільки на інформації із запропонованого тексту, а не на основі власних припущень чи фонових знань, переконань тощо.

Стратегія виконання тестових завдань залежала від індивідуальних звичок десятикласників роботи з текстовим матеріалом і завданнями щодо нього, наприклад, можна було спочатку: уважно прочитати текст, а потім виконати всі тестові завдання до нього; ознайомитися із тестовими завданнями, потім уважно прочитати текст, після чого виконати вже відомі в загальному тестові завдання; швидко ознайомитися з текстом й тестовими завданнями, після чого вже уважно прочитати текст і виконати всі завдання.

Десятикласникам було запропоновано оцінити, наскільки вони оволоділи різними навчальними вміннями (ставити уточнювальні запитання, застосовувати прийом смислового групування матеріалу, вилучати зайве за різними ознаками тощо) за час навчання в школі.

Об'єкт дослідження. Читацька грамотність в учнів 10-х класів закладів загальної середньої освіти м. Києва.

Завдання дослідження

1. Створити систему тестових завдань для визначення рівня сформованості у десятикласників вміння працювати з текстом як з джерелом інформації, розробити анкету для визначення рівня володіння навчальними вміннями, які необхідні для формування компетенції вміння вчитися.
2. Провести онлайн-тестування, скориставшись порталом <https://tests.monitoring.in.ua>, узагальнити результати тестування учнів.
3. Надати інформацію Департаменту освіти і науки, молоді та спорту та районним управлінням освіти, адміністрації навчальних закладів за результатами дослідження.

Під час дослідження було застосовано такі методи збирання та опрацювання інформації:

- ◆ аналіз складності тестових завдань;
- ◆ аналіз загальних результатів виконання тестових завдань;
- ◆ комп'ютерне опрацювання результатів тестування учасників моніторингового дослідження.

Було використано відповідне програмне забезпечення: Access, SPSS, Excel, WesVar. Опрацювання результатів виконання завдань закритої форми здійснено за допомоги комп'ютерної програми.

Отримані в результаті моніторингового дослідження статистичні дані дадуть можливість сформулювати рекомендації, які слугуватимуть основою для прийняття управлінських рішень адміністрацією загальноосвітнього закладу.

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕСТУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ МОНІТОРИНГОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Для забезпечення стандартизації процедури проведення дослідження та з метою одержання об'єктивної інформації про рівень сформованості у десятикласників уміння вчитися укладено тест, що містив **15** завдань. На виконання тесту було відведено **45** хвилин.

Дослідження проходило у формі онлайн-тестування, кожен учасник моніторингу отримав тест із множини завдань за програмою <http://tests.monitoring.in.ua/>.

РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

14 листопада 2017 року ОСВІТНЬОЮ АГЕНЦІЄЮ МІСТА КИЄВА було проведено онлайн - тестування учнів з **51** навчального закладу м. Києва, у дослідженні взяли участь **788** десятикласників.

Таблиця 1

Район	Кількість закладів	Кількість учнів
Голосіївський	5	70
Дарницький	5	90
Деснянський	5	61
Дніпровський	5	70
Оболонський	5	74
Печерський	4	141
Подільський	5	65
Святошинський	5	77
Солом'янський	5	68
Шевченківський	7	72
Усього	51	788

Діаграма 1

Розподіл учасників за типами навчальних закладів

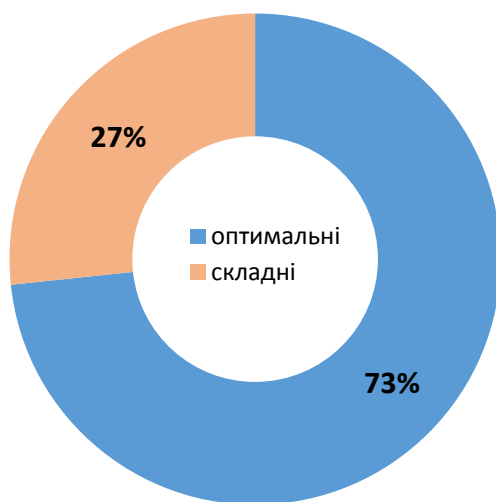
Під час тестування десятикласникам було запропоновано виконати **15** тестових завдань:

- оптимальні завдання (№ 1, 4-6, 8-13);
- складні завдання (№ 2,3,14,15).

Розподіл завдань тесту за коефіцієнтом складності на підставі результатів дослідження ілюструють діаграми 2,3.

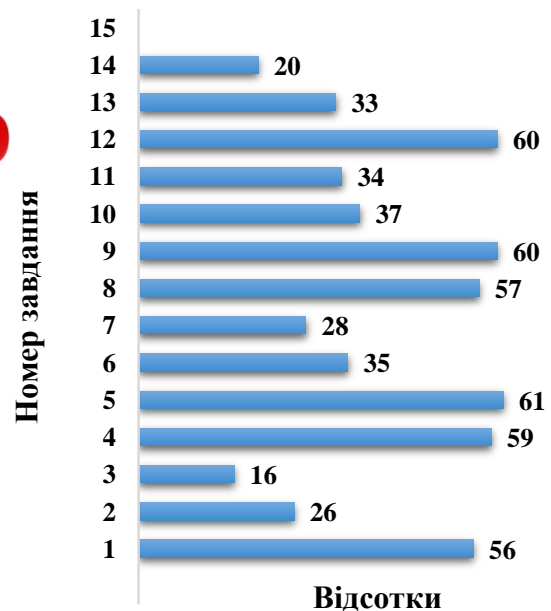
Діаграма 2

Розподіл завдань за складністю

Діаграма 3

Розподіл результатів за завданнями

Після моніторингу кожен навчальний заклад одержав результати на сторінці закладу <http://tests.monitoring.in.ua/school>.

КОМПЕТЕНЦІЯ «УМІННЯ ВЧИТИСЯ»

завдання для онлайн-тестування

За допомогою специфікації, за коефіцієнтом складності, за психометричними характеристиками завдань учитель матиме можливість проаналізувати якісні показники виконання учнями тих чи інших завдань, виявити прогалини в знаннях, визначити теми, які є найбільш складними для них, і вжити заходів щодо подолання цих проблем.

УВАЖНО ПРОЧИТАЙТЕ ТЕСТ. ОЦІНІТЬ ТВЕРДЖЕННЯ 1-4.

Європейський Союз (Євросоюз, ЄС) – економічний та політичний союз 28 держав-членів, що розташовані здебільшого у Європі.

ЄС бере свій початок від утворення Європейської спільноти з вугілля та сталі і Європейської економічної спільноти, що засновані шістьма країнами в 1951 та 1958 роках відповідно.

У сучасному вигляді ЄС існує на основі Маастрихтського договору (Договору про Європейський Союз), підписаному 7 лютого 1992 року і чинного з 1 листопада 1993 року.

Де-факто столицею Європейського Союзу є Брюссель.

1. Уся територія держав-членів Європейського Союзу географічно знаходиться в Європі.

- А Твердження правильне
- Б Твердження неправильне
- В Неможливо визначити правильність твердження

Складність	А	Б*	В
56	37,94	55,71	6,35

2. Офіційною столицею ЄС є Брюссель, Бельгія.

- А Твердження правильне
- Б Твердження неправильне
- В Неможливо визначити правильність твердження

Складність	А	Б*	В
26	67,51	26,02	6,35

3. Метою створення ЄС було налагодження співпраці між країнами- учасницями ЄС.

- А Твердження правильне
- Б Твердження неправильне
- В Неможливо визначити правильність твердження

Складність	А	Б	В*
16	70,94	13,07	15,86

4. Створення Європейського Союзу пов'язане з підписанням Маастрихтського договору в 1992 році.

- А Твердження правильне
- Б Твердження неправильне
- В Неможливо визначити правильність твердження

Складність	А*	Б	В
59	58,88	37,69	3,43

УВАЖНО прочитайте текст

Кіберпанк, наукова фантастика і майбутнє

(1) Яким буде наше майбутнє? Що чекає людство в наступні кілька сторіч? – Питання, що не дають спокою, бо хто ж не турбується про своє майбуття, кому не цікава його власна доля, хто знає, де межа між сьогодні та завтра? Годі знайти на них відповіді, але це ще нікому не завадило їх шукати – у ворожок чи у книжках.

(2) Варто тільки згадати, скільки химерних образів майбутнього пропонує наукова фантастика, заворожуючи читача подорожами у невідоме. Такі мандрівки можливі лише завдяки польотам авторської та читацької фантазії, але неодмінно на якихось апаратах дивної конструкції, в умовах розквіту наукових досягнень. Одне слово, фантастика сповнена гуманізму та надії на безмежні людські здібності: якщо вже людина навчилася будувати космічні шатли, то що для неї заглянути у майбутнє? Не можна знати напевне, чи взаємопов'язані поширення фанстастичної літератури та науково-технологічний розвиток. Натомість є цікаві свідчення про те, як літературна вигадка пізніше перетворилася на винахід, який без перебільшень змінив «хід історії». В одному зі своїх ранніх творів «Нейромант» (1984) Уільям Гібсон майже передбачив та описав тоді ще нікому не відому мережу всесвітнього віртуалу. І як після такого не назвати письменників оракулами, а фантастику – передвісним знаменням?

(3) Ще більш революційною постає літературна фантастика з огляду на те, що позначає початок нового піджанру. Використання образу кіберпростору, що об'єднало твори довкола жанру кіберпанку, не тільки відкрило нові уявні обрії

наукової фантастики, але й дало поштовх до роздумів над новими перспективами суспільства. Справді, що можна очікувати чи на що сподіватися, коли вже тепер важко відмежувати нереальне від дійсності? Завдяки невпинному технологічному розвитку сьогодення кіберпанк повсякчас опиняється під загрозою перетворитися із фантастики на реалістичну прозу зі злободенною проблематикою.

(4) Відтак, навіть сам термін кіберпанк, вперше застосований Брюсом Бетке як назва художнього твору 1983 року, тепер позначає і мистецькі практики, і своєрідну субкультуру. Хоча і як суто літературне поняття, кіберпанк (дослівно – «повстанець кіберпростору») містить вказівку на соціальну проблематику – діяча, персонажа-хакера, який мислить себе опозиціонером до «системи», грабує державні установи або просто пустує з дорослими: «По модемних лінках я вийшов з бібліотечної системи в міську мережу. Наші предки ніколи цього не збагнуть. Вони все ще вважають комп'ютер просто купою мізків у одній коробці» («Кіберпанк» Бетке).

Можливо, саме завдяки такому бунтівному характеру кіберпанк і виділився в окремий піджанр. Виникнення перших кіберпанківських творів припадає на 80-ті роки ХХ століття, але попри властиву йому молодість, жанр швидко набув популярності в Америці та за її межами.

(5) Що ж, власне, не дозволяє вважати кіберпанк соціально-психологічним романом на сучасний лад? Мабуть, перш за все, успадкована від наукової фантастики схильність до зображення майбутнього. Але навряд чи кіберпанківські фантазії на тему можна назвати мріями про прийдешнє. Якщо звичайна наукова фантастика пропонувала телепортацію або до утопії, або в антиутопійний світ – як кому до вподоби, то кіберпанк не дає змоги обирати.

(6) Картини майбутнього, як зображує їх наукова фантастика, постають як те, «Чого Не Повинна Знати Людина». Література в такому випадку виконує роль такої собі ворожки. Але звертається вона не до містики, а радше до конкретних життєвих фактів, які переносять у далеке майбутнє. Натомість кіберпанк наголошує на тому, що страхіття поряд з нами, адже ми вже «Знаємо Те, Що Не Повинні Були Знати». Фантастика такого штибу з властивою їй постмодерною цинічністю заявляє про неможливість однозначного хеппі-енду чи трагічного кінця. Тим паче, якщо фінал – це майбутнє. Відтак, засвоївши досвід наукової фантастики, яка керувалася принципом – «зміни одну річ – і подивися, що сталося», кіберпанк перетворює його на модель «все й одразу». Тому, відправляючись у мандрівку сторінками кіберпанківських романів, ніколи не знаєш, де тобі трапляться утопійні пейзажі та коли вони зміняться на справжню антиутопію. Адже, крім того, не можна бути впевненим щодо переваги одного з понять: утопія є настільки ж ідеологічною, наскільки антиутопія – утопійною.

(7) Література кіберпанку вирізняється з-поміж інших різновидів фантастики

принципово новим поглядом на «сконструйованих» персонажів, тобто на продукти лабораторних експериментів, як, наприклад, напівлюдина чи андроїд. На відміну від наукової фантастики, яка звичайно зображувала роботів як неунікний наслідок технізованого майбутнього, кіберпанківський персонаж добровільно погоджується на співжиття із машиною. Хакери не втрачають нагоди вкотре «удосконалити» свою фізичну форму, а заодно й помножити людські здібності коштом імплантації мікрочіпів чи будь-яких інших електронних механізмів. Такий розвиток сценарію майбутнього не обов'язково продиктований політикою підкорення машинам. Схоже на те, що він радше зумовлений бажанням наблизитись до ідеалу свого віртуального «Я». Отже, у кіберпанківських романах кіборг – це майже завжди людина зі здібностями машини. Натомість, для наукової фантастики такий образ найперше позначає «надрозумну машину» з людськими рисами.

(8) Кіберпанк стверджує, що наше майбутнє наперед визначене, і водночас подає два різні сюжети його розвитку, зіштовхує жорстоку реальність та віртуальну утопію. Ймовірно, це вказівка на «вибір без вибору» чи його відносність.

5. У тексті йдеться про кіберпанк як

- А соціально-психологічний роман на сучасний лад
- Б загрозу невпинному технологічному розвитку сьогодення
- В своєрідну субкультуру, окремий піджанр фантастики
- Г модель поєднання реальності з віртуальною утопією

Складність	А	Б	В*	Г
61	6,85	6,09	61,04	25,51

6. За інформацією, поданою в тесті, більш повне тлумачення кіберпанку сформульовано у рядку

- А напрямок фантастики, сконцентрований на комп'ютерних чи інформаційних технологіях
- Б піджанр фантастики бунтівного характеру, що містить вказівку на соціальну проблематику
- В окремий жанр фантастики, що виник на протигагу науковій гуманістичній фантастиці
- Г піджанр фантастики, у якому художній світ є технологічною утопією або антиутопією

Складність	А	Б	В	Г*
35	15,48	39,21	9,26	35,28

7. Змістові тексту не відповідає твердження

А наукова фантастика стає реалістичною прозою зі злободенною тематикою

Б наукова фантастика сповнена надії на безмежність людських здібностей

В наукова фантастика пропонує химерні образи майбутнього

Г наукова фантастика показує те, чого не повинна знати людина

Складність	А*	Б	В	Г
28	28,17	22,84	15,99	32,23

8. Речення «В одному зі своїх ранніх творів «Нейромант» (1984) Уільям Гібсон майже передбачив та описав тоді ще нікому не відому мережу всесвітнього віртуалу» (абзац 2) є

А тезою

Б аргументом

В прикладом

Г висновком

Складність	А	Б	В*	Г
57	12,06	27,41	57,11	2,66

9. У кіберпанківських романах майбутнє

А продиктоване політикою підкорення машинам

Б є повстанням кіберпростору проти «системи»

В наперед визначене і є «вибором без вибору»

Г є телепортацією до утопії або в антиутопійний світ

Складність	А	Б	В*	Г
60	6,09	14,72	60,03	18,40

10. На думку авторки, література кіберпанку вирізняється з-поміж інших різновидів фантастики за такими ознаками, ОКРІМ

А принципово новим поглядом на «сконструйованих» персонажів

Б непередбачуваною зміною пейзажної утопії на справжню антиутопію

В зіштовхуванням жорстокої реальності та віртуальної утопії

Г перенесенням у далеке майбутнє конкретних життєвих фактів

Складність	А	Б	В	Г*
37	21,83	20,30	20,30	36,68

11. Слово *лінк*, ужите в абзаці 4, означає

- А логічний зв'язок між двома поняттями
- Б зв'язок між різними компонентами інформації
- В зв'язок між сервером і користувачем
- Г посилання на інший сайт, сторінку

Складність	А	Б	В	Г*
34	7,49	22,08	35,79	33,63

12. У тесті немає відповіді на запитання

- А Чому кіберпанк не можна вважати соціально-психологічним романом на сучасний лад?
- Б Що чекає людство в наступні кілька сторіч і де межа між сьогодні та завтра?
- В Чим вирізняються картини майбутнього в науковій фантастиці і кіберпанківській фантазії?
- Г Які нові образи-персонажі сконструйовано на сторінках кіберпанківських романів?

Складність	А	Б*	В	Г
60	11,42	60,41	12,44	14,97

13. Порівнюючи особливості наукової фантастики і кіберпанку, авторка зосереджує увагу на

- А безмежності людських здібностей
- Б порівнянні сценаріїв майбутнього
- В нових перспективах суспільства
- Г вказівку на «вибір без вибору»

Складність	А	Б*	В	Г
33	20,43	33,12	12,44	32,87

14. З множини тез оберіть 5, які найбільш точно відображають зміст статті. Сформуйте з них план до статті.

З розкривного списку оберіть номер тези у плані. Якщо теза не використовується, залиште комірку порожньою

- Де межа між сьогодні і завтра? 1
- Химерні образи майбутнього у науковій фантастиці. 2
- Письменники – оракули; фантастика – передвісне знамення. 3
- Зіставлення сценаріїв майбутнього: літературна фантастика і кіберпанк 4
- Надрозумна машина з людськими якостями. 5
- Своєрідна субкультура, окремий підрозділ фантастики
- Виникнення та поширення нового піджанру – кіберпанк.
- Зміни одну річ – і подивишся, що сталося.
- Жорстка реальність і віртуальна утопія.
- Повстанець кіберпростору.

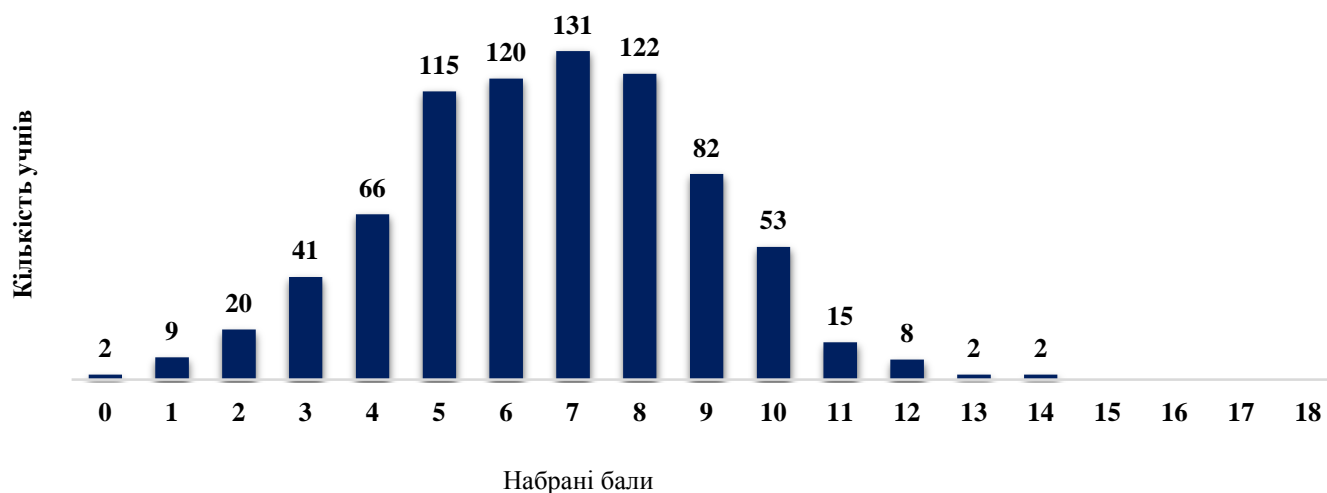
Складність	0	1	2	3	4	5
20	36,04	39,09	15,86	7,99	1,02	

15. Поставте запитання авторці стосовно інформації, якої тобі не вистачає для повного розуміння теми статті.

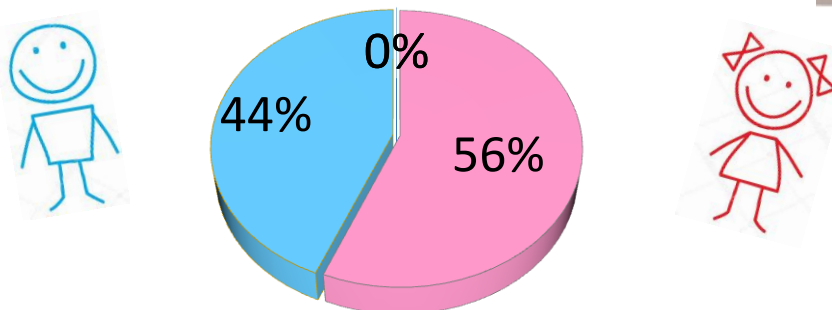
Максимально можлива кількість балів, яку учні могли отримати, виконавши правильно всі тестові завдання, становила **18**. На діаграмі зображено, як розподілилися учасники моніторингового дослідження за кількістю первинних балів, набраних за тест. Варто зазначити, що **жоден** учень не набрав максимально можливий бал, 12 балів набрали 8 учнів.

Діаграма 4

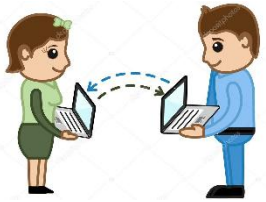
Розподіл учасників тестування за набраними балами

АНКЕТА

НА СКІЛЬКИ ДОБРЕ ВИ ОВОЛОДІЛИ РІЗНИМИ НАВЧАЛЬНИМИ УМІННЯМИ?

ВИСНОВКИ

Переорієнтація акцентів в освіті із засвоєння фактів на оволодіння способами взаємодії зі світом, продукування різних варіантів вирішення проблеми та вибір найоптимальнішого шляху досягнення прогнозованого результату призводить до осмислення потреби змінити характер навчального процесу та способів діяльності учнів. Навчальна діяльність учня повинна мати чітку мотивацію, аби запобігти байдужому ставленню до навчання та виникненню протесту проти нав'язування навчальної діяльності. Отже, вирішення однієї з найважливіших проблем педагогіки, такої як формування в учнів ключової компетентності «уміння вчитися», лежить у площині пошуку шляхів актуального і випереджувального реагування на виклики часу та визначення важливих для сьогодення способів проектування освітнього процесу.

Шляхи формування ключової компетентності «вміння вчитися» в учнів закладів загальної середньої освіти передбачають: формування ціннісного ставлення та чіткої мотивації до навчання; набутті вміння (робити вибір, приймати рішення, брати відповідальність на себе, бачити та окреслювати проблему, знаходити нові рішення, діяти у нестандартних ситуаціях, використовувати власний досвід); стимулювання пізнавальної активності учнів; опора на практичну діяльність; встановлення причинно-наслідкових зв'язків; впровадження проблемно-пошукових методів.

Аналіз результатів опитування десятикласників свідчить про те, що найбільше корелюють здатність школярів організувати власне навчання й аналізувати результати своєї навчальної діяльності (45%).

Окрім того, виявлено сильні кореляції між умінням десятикласників планувати свою навчальну діяльність й організувати її (49%); знаходити потрібну інформацію в підручнику і вилучати зайве за різними ознаками повністю (63%), частково (38%).

Десятикласники застосовують прийом смислового групування матеріалу повністю (32,9%), частково (58%). Не виявлено зв'язків між здатністю планувати навчальну задачу й осмислювати важливість навчального процесу.

З огляду на наведені вище результати анкетування, рекомендуємо особливе місце слід відвести виробленню в учнів уміння користуватись підручником. Варто зосередити увагу на таких вимогах роботи з навчальною книгою: вміння

користуватись змістом; користуватись підпорядковим словником, у якому пояснюються незрозумілі слова з прочитаного тексту; знати і уміти користуватися умовними позначеннями, які є в підручнику.

Читання для здобуття інформації здебільшого пов'язане з читанням підручників, газетних і журнальних статей, есе тощо. Інформативний текст вимагає від читача критичного аналізу тексту, розмірковування над ним та формулювання припущень та висновків.

Читання для отримання інформації залучає читача до аспектів реального світу. Читачі потребують знання певних текстових моделей або форм організації інформації (наприклад, причини й наслідки, порядок послідовності, порівняння/зіставлення, підтверджувальні аргументи) для того, щоб дійти розуміння. Існують різні цілі читання: знайти конкретну інформацію, відповісти на питання або здобути загальну інформацію, переглянувши статтю в журналі або на Інтернет-ресурсі. Саме ці уміння і навички необхідні для самоосвіти, тобто уміння сприймати, аналізувати й переосмислювати значні масиви різномірної інформації.

Загальна структура читання визначає чотири аспекти читання, які характеризують те, як читачі реагують на текст: формування загального розуміння, створення інтерпретації, побудова зв'язків «читач – текст – автор», аналіз змісту та структури. З огляду на це десятикласникам було запропоновано до тексту тестові завдання.

Завдання 12, орієнтоване на визначення спроможності учасника тестування розглядати текст як єдине ціле і мати цілісне уявлення про текст, розуміти загальний зміст тексту та тих основних тем, проблем, що в ньому порушені, виконали 60% десятикласників.

Завдання 8 мало на меті виявити здатність розуміти конструктивно-змістове співвідношення частин текст, його виконали 57% учасників тестування.

Результати незалежного освітнього аудиту свідчать, що певні завдання викликали труднощі, а саме: уміння зіставляти текстову інформацію з фоновною й обирати більш повне тлумачення кіберпанку (завдання виконало 35 % учнів), розуміти значення поняття з урахуванням контексту (завдання виконало 34% учнів), аналізувати зміст і зіставляти з запропонованими твердженнями (завдання виконало 28% учнів). Варто звернути увагу на те, що лише 19% десятикласників здатні встановлювати зв'язок «читач – текст – автор», зокрема поставити запитання авторці стосовно інформації, якої не вистачає для повного розуміння теми статті.

Педагогам слід звернути увагу на те, що ключові компетентності не

формуються на певних уроках чи заняттях. Процес формування в учнів читацької грамотності безперервний і відбувається кожної хвилини взаємодії педагога з учнями. Читацька грамотність є предметом оцінювання PISA.

Окрім аналітичного звіту, який ознайомлює освітян м. Києва із загальними результатами дослідження по місту, 14 листопада 2017 року на сторінці закладу <http://tests.monitoring.in.ua/school> розміщено таку інформацію: результати виконання кожного завдання учнями конкретного навчального закладу, матрицю відповідей учнів.

Уся інформація, репрезентована в цьому звіті, спирається на результати, отримані під час проведення моніторингового дослідження 14 листопада 2017 року, наведені нижче у звіті інтерпретовані результати можна вважати репрезентативними, а висновки й узагальнення можуть стосуватися усієї сукупності учнів 10-х класів.

*Звіт підготували О.В. Жук, А.В. Душна.
Програмний супровід виконав П.О. Назаренко*